

Jubileumsåret 2022

UMEÅ400
1622 ██████████ 2022

Dåtid möter nutid med sikte på framtid

Att vara tryggt förankrad i vår historia är viktigt. Med det kan vi ta sikte mot framtiden.

En ambition i firandet av Umeås 400 år har varit att låta dåtid möta nutid för att peka mot en god framtid. Vi har tagit fasta på älvlandskapet. Det var betydelsefullt för Umeås bildande. Den lilla byn har blivit till det vi nu kan se, känna och uppleva med stolthet. Den mäktiga Umeälven som rinner genom vår stad och dess omgivning är inte längre så betydelsefull för handel och transport, men är ett ständigt flöde av nytt livsgivande vatten. På samma sätt har Umeås utveckling varit, och är ett flöde av människors tankar, idéer och många samarbeten för vårt gemensamma bästa.

Under den historiska vägen erövrades demokratin. En ledstjärna i firandet av Umeå 400 år har varit att visa upp det demokratiska civilsamhällets kreativa och aktiva föreningsliv. Umeå har en fin tradition av att bygga nerifrån och upp. Professionellt arrangerade stadsfester med lysande lokala artister och festlig jubileumsdag med kunglig inramning är viktiga enskilda händelser under året. Men mest betydelsefullt för den kommande utvecklingen och Umeå framtid är de hundratals små och stora aktiviteter som genomförts inom ramen för firandet. Där finns ett stort engagemang. Där finns också en stolthet att få bidra inom olika kultur- och fritidsaktiviteter som speglar både historia, nutid och framtid. Vi vill påstå att det är ett särdrag som utmärker Umeå och som vi ska fortsätta vårda.

Med framtidshälsningarna tar vi sikte på framtiden. Det är vi själva som i högsta grad formar den. Män. Kvinnor. Barn. Unga vuxna. Vuxna. Äldre.

Från olika bakgrund och härkomst. Från olika sociala sammanhang. Mångfald är framtid. Öppenhet. Tolerans. Att få känna sig trygg i sin omgivning. Umeå har alla förutsättningar att fortsätta den utvecklingen.

Framtidshälsningarna utgör olika uttryck för hur människor upplever Umeå i stunden, men också vilka förhoppningar och förväntningar som några Umeåbor bär på. Ingen kan veta exakt hur representativa dessa är, men de ger en sammantagen bild av positiv framtidstro. Den ska vi bygga vidare på.

Det kommer att dröja ytterligare några år innan första spadtaget för Jubileumsbron tas. Museiområdet på Gammlia var det landmärke och manifest som beslutades vid firandet av Umeå 300 år. Det tog årtionden att färdigställa. På samma sätt hoppas vi att beslutet att bygga och gestalta bron över till Öns norra spets kan bli ett fint landmärke och manifest för firandet av Umeå 400 år. Det får bli en symbol för Umeås framtida utveckling som ska bygga på social, ekologisk, ekonomiskt och kulturell hållbarhet.

Firandet av Umeå 400 år har varit en framgång. Inget storvulet, ingen hybris. Ingen jättebudget som tar från annan viktig kärnverksamhet. Det har varit en uppvisning av engagemang, en småskalig demokratiprocess och ett uttryck för framtidsoptimism.

Styrgruppen riktar ett särskilt tack till projektgruppen för Umeå 400 år!

Tack till projektledaren Dan Vähä, Elisabeth Lind, Fredrik Lindegren, Peter Lundgren, Anders Magnusson, Mattias Grundström Mitz, Anna Olofsson, Kristina Sjöholm och Jenny Vinsa. Vi kan inte annat än vara stolta tillsammans över vad Umeå blivit. Ett stort, varmt och innerligt tack till alla som medskapat i detta!

Marie-Louise Rönmark, ordförande

Sven-Olov Edvinsson

Jan-Olov Carlsson

Presidiet i Umeå kommunfullmäktige tillika styrgrupp för Umeå 400 år.

Innehåll

Dåtid möter nutid med sikte på framtid	2
Inledning	5
Historien om Umeå	6
Jubileumsdagen – ett firande värdigt en 400-åring	9
Umeå Live 400 år – efterlängtad och varmt	12
Studio400 – en plats för aktiviteter och engagemang	18
49 föreningar fick stöd och bidrog till jubileet.....	20
Ekonomi Umeå 400 år	24
Samverkan central i 400-årsfirandets kommunikation.....	26
Umeåbornas egna framtidshälsningar	30
Ung scen satte strålkastarljuset på Umeås unga artister	31

Umeå 400 år - Jubileumsåret 2022

Umeå kommun

Stadshuset

Skolgatan 31 A

901 84 Umeå

umea.kommun@umea.se

Författare: Umeå400-teamet

Tryck: Tryckeri City, Umeå

Foton: Fredrik Larsson och ur Västerbottens museums samlingar.

Inledning

Umeås 400-årsfirande skulle vara ett avstamp mot framtiden, fortsätta profilera Umeå som en ledande kultur- och idrottsstad i Sverige och ta vara på erfarenheter från kulturhuvudstadsåret 2014 som nätverksbyggande, marknadsföring, kommunikation med mera. Ett 400-årsfirande med olika arrangemang skulle sätta även Umeå på kartan och ge positiva effekter för besöksnäringen.

Det historiska perspektivet skulle lyftas in i utformningen av jubileumsåret. Umeås historia som finns i älvlandskapet har haft hög prioritet i att utveckla jubileumsåret. Stads- och kommunhistoriska institutet (SKHI) blev till exempel en viktig samarbetspart som bland annat bistod kommunen med mer kunskap om Umeås historia.

Efter en förstudie fattade Umeå kommunfullmäktige 19 december 2020 beslut om hur Umeås 400-årsfirande skulle genomföras och projektet kunde starta 2021.

Samverkan och delaktighet blev viktiga nyckelord då firandet inte enbart skulle ses som ett kulturprojekt, utan mer som ett samverkansprojekt med olika aktörer; civilsamhället, föreningsliv, universitet och näringsliv. Att engagera sig för Umeås befolkning, förenings- och näringsliv blev en viktig faktor i planeringsarbetet där olika samverkansmodeller kunde utvecklas i dialog med Umeåborna. Utgångspunkten blev det innovativa Umeå med fokus på hållbarhet, demokrati, historia och en framtidshälsning från Umeåborna. I rapporten redovisas olika exempel på samverkanslösningar och delaktighet från Umeåborna som exempelvis Studio400, Ung scen, Umeå Live 400 och Historien om Umeå som berättades i samverkan med nättidskriften Västerbotten förr och nu.

Historien om Umeå

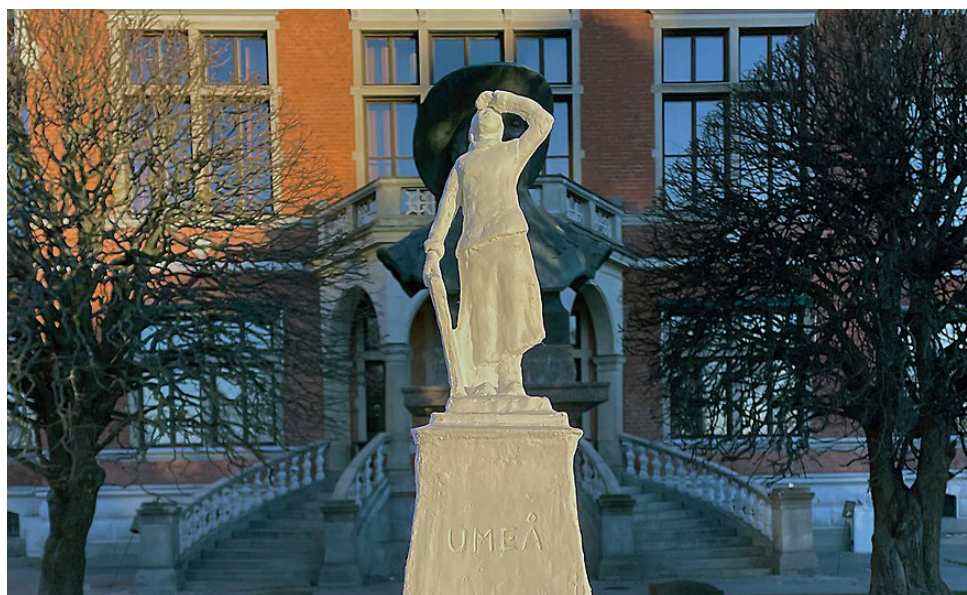
Jubileumsåret 2022 blev ett år då stadens första 400 år summerades. Historien om Umeå rymmer förstås oändligt många berättelser och under året har vi självklart bara lyckats lyfta en liten del av dem. Umeå är en stad med en mycket rik historia.

Det finns berättelser om krig, bränder, fattigdom och armod, men också berättelser om hopp, glädje och framtidstro. Under jubileumsåret har projektet samlat och spridit ett stort antal berättelser om Umeås historia, om det som har format Umeå och gjort staden till den plats den är. Berättelser om föreningar, idrottsrörelsen, kulturen, kyrkligheten, politiken, om näringsliv, utbildning och myndigheter. Människoöden och händelser har varit viktiga inslag, liksom berättelser om älvlandskapet.

För att ge berättelserna ett längre liv, ett liv bortom jubileumsåret, har en stor del av dem tagits fram i samarbete med föreningen Västerbotten Förr & Nu, som både sparar och förvaltar dem. I arbetet har Västerbottens museum, Umeå universitet och Folklivsarkivet, men också olika föreningar varit behjälpliga. Fotoarkivet vid Västerbottens museum har tålmodigt ställt upp vid sökande och urval av bildmaterial.

Skoj på hoj genomfördes i år i ett samarbete mellan Folkrörelsearkivet, Umeå orienteringsklubb och Umeå 400 år, som satte kontrollstationer över hela Umeå. I år kompletterades de vanliga stationerna med en historisk del särskilt för jubileumsfirandet.

Den tidigare ortnamnshandläggaren Anders Lidman har i en serie filmer berättat historierna bakom namnen på ett antal stadsdelar i Umeå, som Sofiehem, Haga och Ålidhem. Vill du veta varför en gata, en park eller ett

Statyn av en ung flicka blev aldrig färdig och beställningen drogs så småningom tillbaka.

Av de fyra stadsbränder som staden har upplevt är branden 1888 den bäst dokumenterade. Detta foto av den ödelagda staden där bara skorstenar fanns kvar togs från taket på det gamla fängelset. Vem damen i svart var, vad hon gjorde där bland ruinerna och vad hon ska ha tänkt kan vi bara spekulera om.

torg har fått ett visst namn? På den digitala Namnkartan kan du få korta svar om platsernas historia och andra fakta.

Fängslande skrivna berättelser

När det gäller de skrivna berättelserna kan bland annat den om borgmästare Johan Gustaf Rothoff nämnas. Han fick vid 76 års ålder kavla upp skjortärmarna efter stadsbranden, och han såg även postumt till att Umeå fick sina första elektriska gatljus. En annan känd herre var baronen, officeren och landshövdingen Per Adam Stromberg, en gång vid det gustavianska hovet, som avsattes från sitt ämbete under förödmjukande former och mot slutet av sitt liv fick kämpa med dålig ekonomi och tuffa levnadsvillkor på sitt nybygge vid Nydalasjön.

Vi dyker också djupare ner i historien, bland annat till den äldsta hamnen i Umeå som på 1500-talet låg vid Backen. Dessutom berättar vi den tragiska historien om 1600-talets häxfeber i Västerbottens kustland, som även drabbade Umeå. Ytterligare en gripande berättelse närmare vår tid kommer från början av 1900-talet då en så kallad sinnesslöanstalt för barn öppnade i Umeå.

En fruktansvärd händelse som i självklart inte går att undvika om man ska tala om Umeås historia är den som inträffade måndagen den 25 juni 1888. En brand började i ett bryggeri intill Renmarksbäckens utlopp i Umeälven. Branden spred sig och eldhärjade hela den östra delen av staden, varven på Teg och husen på Ön. Bara aska blev kvar och omkring 2 300 av de 3 000 Umeåborna blev hemlösa.

Kvinnorna i historien

När man blickar bakåt i historien är det lätt att hamna i berättelser om mäktiga män. Under jubileumsåret har det därför också varit viktigt att

lyfta de starka kvinnor som varit viktiga för stadens utveckling. Exempelvis blev folkpartisten Ragnhild Sandström den första kvinnliga ledamoten för Västerbotten i Sveriges riksdag, men Umeå400-projektet har också berättat om den färgstarka lärarinnan Maja Beskow som har gett namn åt en av Umeås gymnasieskolor. Ingegerd Levander hade sikte på att bli operasångerska men slutade som tjärdrottning, och var under en stor del av 1900-talet en central person inom svensk tjärexport.

En annan intressant berättelse är den om planerna på en fyra meter hög staty av en ung flicka som tittar mot solen från sin upphöjda plats mitt i Umeå. En symbol för stadens ljusa framtid. För hundra år sedan, när Umeå fyllde 300 år, beslutade staden att uppföra det praktfulla monumentet utanför rådhuset. Det skulle vara en spektakulär bild som utstrålade lugn, hopp och framtidstro. En passande bild för Umeå. Dessvärre blev statyn aldrig färdig och beställningen drogs så småningom tillbaka. I stället står i dag bysten av stadens grundare Gustav II Adolf på den tänkta platsen.

Andra aktiviteter med bäring på Umeås historia:

Journalisten och författaren Mikael Wikner har publicerat boken *Historieskolan* och har under sommarmånaderna delat med sig av historiska berättelser och anekdoter från Studio 400 vid Rådhusorget.

Forskaren Kerstin Norlander har genomfört stadsvandringar med fokus på kvinnornas Umeå.

Ett appendix till boken *Umeå 1314–2014* har tagits fram särskilt för jubileumsåret och det har även delats ut gratis vid ett flertal tillfällen.

20 stora historiska fotografier har under året prytt Rådhusplanen till glädje för både invånare och besökare. Delar av bildmaterialet kommer sannolikt användas igen sommaren 2023.

Avdelningarna i äldreomsorgen har tilldelats fotoalbum med historiska bilder från Umeå och beskrivande texter för att skapa minnen och stimulera samtal. De historiska bilderna används också i biblioteket i Väven där de rullar på TV-skärmar.

Jubileumsdagen – ett firande värdigt en 400-åring

Den officiella jubileumsdagen, den 22 juni 2022, firades mitt i Umeå, på Rådhusorget exakt samma dag som Umeå fick sina stadsprivilegier 400 år tidigare. Det blev en dag som firades med allt från allsång och högtidstal till svängiga toner med lokala artister.

Under jubileumsdagen bjöds Umeåborna på ett heldagsfirande för alla åldrar. Det startade vid lunchtid på Kvinnohistoriskt museum med föreläsning av konstnären Maria Persson. På Rådhusorget bjöds det sedan upp till allsång under ledning av folkkära skådespelaren och komikern Pia Johansson.

Efter en konsert med Norrlandsoperans symfoniorkester under ledning av dirigent Ola Rudner och sångerskan Sofia Jannok framträdde en lång rad artister som Annika Norlin och Avatarkvartetten, Tove Styrke, Stygian Fair, Halm, Mount Borg och Gonza-Ra.

Victors Varité och Vevpositiv bjöd oss på en cirkusresa i tid och rum i form av musikaliska verk med nyskrivna texter blandat med cirkusakter och spektakulära upptåg. Kreatörgruppen Oknytt som vill skapa intresse kring nordisk folktro genomförde en live podcast med temat Umeå stadsbrand.

Under dagen hölls även en vernissage för fem stora konstväggar i Sparken där Kulturverket och Kulturskolan hade låtit fyra konstnärer tolka händelser ur Umeås historia med ett barnperspektiv. På den femte väggen hade barn själva målat framtiden.

När klockan slog 18.00 tonade musiken ut och H.M.K Carl XVI Gustaf, Västerbottens landshövding Helene Hellmark Knutsson, samt representanter

för Umeå kommun med flera gäster välkomnades upp på scen för den officiella jubileumsceremonin.

I sitt tal lyfte kungen bland annat utvecklingen av Umeå, som en gång i tiden var en liten enkel handelsplats och i dag är en stad som präglas av både innovation och framåtanda. Umeå är en stad med ett rikt kulturliv och ett spännande näringsliv, däribland en växande naturturism. Staden har inte minst ett framstående universitet med forskningsmiljöer i absolut världsklass, som nu även har resulterat i ett Nobelpris. H.M.K nämner också att det under det senaste året har blivit plågsamt uppenbart att inget kan tas för givet. Särskilt inte freden i Europa. Samtidigt är det en påminnelse om hur mycket vi har att vara tacksamma för i vårt land, där fred och välstånd har gått hand i hand.

Talen från H.M.K Carl XVI Gustaf, Västerbottens landshövding Helene Hellmark Knutsson, samt kommunfullmäktiges ordförande Marie-Louise Rönmark, finns bifogade i rapporten.

Scenprogrammet på Rådhusorget producerades av kulturförvaltningen. Jubileumsdagen blev verkligen en dag att minnas och en fin hyllning värdig en älskad 400-åring!

Allsång under ledning av folkkära skådespelaren och komikern Pia Johansson på Rådhusorget under dagen.

Umeås egen världsstjärna Tove Styrke avslutade Jubileumsdagen.

Bland annat uppträdde Gonza-Ra på lilla scenen i Rådhusparken.

Umeå Live 400 år – efterlängtat och varmt

När Umeå Live 400 år tog över Skeppsbron och Rådhusorget under två soliga dagar i juli var det med en line-up med kända och efterlängtade artister. Allt programinnehåll hade lokal anknytning och tusentals glada människor strömmade till. En varm stämning genomsyrade de här två dagarna och kvällarna.

På Skeppsbrons scen, med Umeälven som fond, bjöd artisterna publiken på musik som infriade höga förväntningar och gjorde kvällarna oförglömliga. Onsdag 13 juli presenterade Umeå Live 400 år Lisa Miskovsky med band samt Sahara Hotnights. Inledde gjorde Nathalie Lidqvist. Kvällen därpå, torsdag 14 juli, stod Broder John, Cleo och Fricky på Skeppsbrons scen. DJ Ailo med gästartisten Saara Hermansson inledde den kvällen.

Dagsprogram med stor bredd på Rådhusorget

På dagtid fyllde Umeå Live 400 år Rådhusorget med intressanta och roliga aktiviteter för alla åldrar. Det bjöds bland annat på allsång, samtal,

Umeå Live 400 år genomfördes i samarbete med:

COMFORT HOTEL
WINN

UE
UMEÅ ENTREPRENAD AB

musikunderhållning, en extra spännande hoppborg och mycket mer. Två föreningar som stod för aktiviteter på torget var Västerbottens största orienteringsklubb, Umeå Orienteringsklubb, samt Umeå Historiska Fäkt-skola som bland annat brukar fäktas med långsvärd efter medeltida tyska fäkttraditioner eller med Rapir som spanjorerna gjorde på 1700-talet. På torget stod en scen och där bjöds det på ett varierat program som passade stora som små.

För planering och programledning stod innehållsproducent Anna Axelson, som själv stod på scen som moderator och presentatör. Sammantaget bjöds besökarna på två härliga dagar som många uppskattade. Hela Umeå Live 400 år var gratis.

Allsång med Gun och Anders ● Hoppborgar för barnen ● Duon Hero & Frya ● Norrbysskärs Konstförening ● So Special Next Generation och Blaze Dance Crew från Umeå Dansskola ● Umeå Orienteringsklubb ● Matförsäljning av projektet SMAK ● Umeå Historiska Fäktsskola ● Artister från Fritid för alla ● Historieskolan med Mikael Wikner

Trudelutter & Visdomsord ● P4 Västerbottens Gerhard Stenlund ● Hjälteträning med Utervägens hjältar ● Ung scen; Era Lux och William Öberg ● Hoppborgar för barnen ● Umeå Historiska Fäktsskola ● Matförsäljning av projektet SMAK ● Alicia Eriksson, vinnare av länsfinalvinnare i P4 Nästa ● Visfestival Holmön

Skeppsbron onsdag 13 juli

Publiken är redo för kvällens artister nere på Skeppsbron vid älven.

Inledde Umeå Live 400 år gjorde Nathalie Lidqvist.

Umeå Live 400 år var ett arrangemang för alla generationer.

Folkkära artisten Lisa Miskovsky med band uppträdde och underhöll.

Fullt av publik framför scenen i det otroliga vädret.

Sahara Hotnights inledde sin återkomstturne på Umeå Live 400 år.

Skeppsbron torsdag 14 juli

Saara Hermansson och DJ Ailo, en mix av samisk kultur och elektronisk musik.

En auktoritet och kraft inom svensk hiphop, Nathalie "Cleo" Missaoui, på scen.

En storbildsskärm gjorde att alla kunde se uppträdanden.

Skeppsbron torsdag 14 juli

Kritikerhyllade Broder John på scen inför jublande publik.

Vissa tog båten för att lyssna på musiken.

Med en karaktäristisk ljudbild äntrade Fricky, Erik Friman, scenen.

Studio400 – en plats för aktiviteter och engagemang

Umeås arena för att engagera invånare, civilsamhälle, förenings- och näringsliv, blev Studio400 på Rådhusstorget mitt i Umeå. Här kunde aktörerna lyfta jubileumsåret med egna aktiviteter och projekt.

Studio400 Studion var ett sätt att erbjuda kommunala verksamheter och Umeåborna en plats för att på olika sätt uppmärksamma Umeås 400-årsjubileum. Idén med studion, en modul med storbildsskärm, hämtades ur erfarenheter från Glashuset, en byggnad som togs fram inför och under 2014 då Umeå var Europas kulturhuvudstad.

Studion gav även Umeå400-teamet en plats att samspela med olika målgrupper och synliggöra delar i projektet. Det kunde till exempel vara arbetet med framtidshälsningar, marknadsföra arrangemang i programmet, diskutera ett framtida landmärke eller marknadsföra den uppskattade boken om Umeås historia.

Umeå400-teamet har vid en uppföljning kunnat konstatera att de aktörer som bokade in sig, hade positiva erfarenheter av att använda studion. Den gav unika möjligheter att visa upp och berätta om sin verksamhet eller aktivitet.

De som fyllt Studio400 med innehåll

Umeå 400 år	Sveriges Radio
Ateljé 53	Umeå Energi
Backens musikklasser	Umeå geologer
Broderiakademin	Umeå gymnastikförening
Brottsofferjouren	Umeå historiska fäktskola
BRÅ	Umeå kommun
Emmie Jonsson/lådbilsperformance	Umeå konstförening
Hjärnkoll	Umeå Sameförening
IOGT/NTO	Umeå vykort- och frimärksförening
Kulturskolan	Visit Umeå
Kvarkenrådet/Vasa stad	VK/Historieskolan
Rex, Rådhusfestivalen	VM-rallyt
Rotary	Världens barn
Smakfestivalen	

Samhällsdebattören Linnéa Claeson besöker Umeå och Studio400 under kampanjen "Vi måste prata om våldet" arrangerad av UmeåBrå.

Nu är hon är här!
För att prata om
våldet.
Linnéa Claeson
Rådhusorget,
idag 15.00

UMEÅ
KOMMUN

UMEÅ400
1822 - 2022

VÅLDET VÅLDET VÅLDET VÅLDET VÅLD

Blått med ett vitt
Här står jag
Säg Min
Vill du inte följa den här
staden gratis? Koll
i en stund för de här
sajterna

400

49 föreningar fick stöd och bidrag till jubileet

Hela 1,29 miljoner kronor kunde kommunen stödja 49 ideella föreningar med inför jubileumsåret. Med det här utvecklingsstödet blev det möjligt för ideella föreningar att genomföra arrangemang eller projekt som var en del av Umeås 400-årsfirande.

Med ett utvecklingsstöd för ideella föreningar ville kommunen göra det möjligt för föreningar att bidra till Umeås 400-årsjubileum. Ideella föreningar registrerade i Umeå kommuns föreningsregister kunde söka det här utvecklingsstödet från Umeå kommun. Stödet kunde sökas för att genomföra en aktivitet eller ett projekt av tillfällig karaktär under 2022.

Arrangemang och projekt kunde till exempel knyta an till något av de teman som tagits fram för jubileet:

- Älvslandskapet
- Blicka mot framtiden
- Cirkulär ekonomi och hållbarhet
- Demokrati
- Staden Umeå fyller år
- Umeå ur ett historiskt perspektiv

Projekt och arrangemang som fick stöd skulle vara öppna för alla att delta vid och genomföras i Umeå kommun. Det var även möjligt att söka stöd för en förstärkning eller extra programpunkt vid ett befintligt evenemang till exempel en festival.

Särskilt prioriterades tillfällig verksamhet och arrangemang som:

- engagerade barn och unga
- anknöt till något av 400-årsjubileets teman
- riktades till nya målgrupper för föreningen
- främjade nya mötesplatser spridda över hela Umeå kommun
- främjade människors aktiva deltagande och delaktighet

Föreningar kunde ansöka om bidrag fram till 15 maj 2022, med handläggning fem gånger under perioden:

- 15 september 2021
- 15 november 2021
- 31 januari 2022
- 15 mars 2022
- 15 maj 2022.

Föreningarna som fick stöd

Arboretum Norrs Vänner	och Rockkör
Association of Cameroonians in Umeå	Kulturföreningen Vasaplan
Berättarnät Norr	Make It Sound
Blåbandsföreningen Umeå	Mariehem Sportklubb
Bokkafé Angbett	Norrbykärs Konstförening
Båtmuseets vänner	Stöcke IF
Danskonst i Norr	Sävar IK
Djäkneböle Idrotts/fritidsförening	Sävaråkyrkan
Ersboda Slöjdförening	The Swedish Clementi Society
Folkets Bio	Umeå Barockensemble
Folkrörelsearkivet i Västerbotten	Umeå Barockkör
Föreningen Byggnadskultur Umeå	Umeå Fotoklubb
Hembygdsföreningen Umbygda	Umeå Guide och reseledarförening
Hjälteföreningen	Umeå Kammarmusikförening
Hjärt-Lungföreningen Umeå	Umeå Kanotklubb
Holmøjazzens Vänner	Umeå konstförening
Hörnefors vävförening	Umeå Kulturförening Humlan
Junis Umeå	Umeå Musiksällskap
KF Kretsen	Umeå Orienteringsklubb
Konstfrämjandet Västerbotten	Umeå Roller Derby
Kulturföreningen Generationskören	Umeå Unga Folkmusiker
Kulturföreningen Pilgatan	Vän i Umeå
Kulturföreningen Umeå Pop	Ögonblicksteatern

Totalt

Beviljat stöd från Umeå 400 år: 523 000 kr.

Beviljat stöd från tillfälliga kulturarrangemang: 767 760 kr.

Totalt 49 föreningar varav två via kommunens landsbygdsstöd.

Uppdragsavtal

De här uppdragsavtalen har ingåtts under jubileumsåret med organisationer, föreningar med flera som inte passar in i kommuns bidragssystem:

Gun Renman, Anders Östman, Allsång i samarbete med Umeå veteranbilssällskap

Ung på scen, tolv scentillfällen på Umeå Folkets hus i samarbete med Tiljan Musikarrangemang AB.

Jubileumskonsert med Renhornen

Jubileumskonsert med SnowFlake Singers

Jubileumskonsert med Sångkraft

Tre vårkonsorter med Umeå Kammarkör

Seniormässan i samarbete med PRO Västerbotten

Vinterfestival med underhållning i samarbete med Rally Sweden och Visit Umeå

Balettakademiens vårföreställning

Nättidskriften Västerbotten förr och nu, Umeåkvinnors historia

Norrbykärs museum, workshop för barn, återbruk, broderi, mm

Trollflöjten, opera i Nannas parkeringshus i samarbete med Suitcase opera

Jalles TC, jubileumsmaran

Backens manskör, konsert med gästartister

Björkstalaget, historiska danser med bal

Elins Glashus i Klabböle, underhållning med historiskt inslag om älvslandskapet

Umeå barockensemble, Bach Juloratorium

Ung scen där unga musiker och artister fick möjlighet att stå på en publik scen och spela sin musik.

13 augusti
Klockan 20.30

Parkeringshuset Nanna,
plan 10

Suitcase Opera ger

TROLLELÖJTEN

*Mozarts mest älskade opera i ett helt nytt sammanhang, nära publiken.
Med nio sångare och musiker i världsklass.*

Nattens Drottning: LYDIA KJELLBERG
Tamino: FREDRIK HAGERBERG
Papageno/Berättare: MARTIN LISSEL
Pamina: CLARA GUNGE
Sarastro: JOSEF GOTTLANDER
Första Dam/Gosse: ALBA GUTIERREZ MALMBOM
Andra Dam/Gosse: SOFIE WINOLF
Tredje Dam/Gosse: SARA BÄCK
Monostatos: ERIK STILLESJÖ
Piano: JAMES VAUGHAN, PETER FOGGITT
Dirigent: DAMIAN IORIO
Regi: OSKAR BERGSTRÖM
Producent: VERONICA JANUNGER
Vocal Coach: KATRIN KAPPLUSCH

www.suitcaseopera.se

Biljetter: Biljettcentrum, biljettcentrum.com, telefon 090-13 31 80.

Tickster, telefon 0771-477 070

**suitcase
opera**

UMEÅ400

KULTURRÅDET

**Härnösands
FOLKHÖGSKOLA**

Upab

Ekonomi Umeå 400 år

Gemensam finansiering av Umeås 400-årsfirande gjorde det möjligt för projektet att växla upp.

Budgetfinansiering av Umeå 400 år med specificerade utgiftsposter.

Budget för projektet finansierades av kommunstyrelsen med totalt 4,0 Mkr för åren 2021–2022 fördelat på cirka 1 Mkr för 2021 och cirka 3,0 Mkr för 2022.

	Lön	Kommunikation	Umeå Live 400 år	Bidrag	Övr. arr.	Övrigt	Totalt
Budget Tkr	1 020	900	1 000	400	415	265	4 000
Utfall	977	1 044	1 177	510	351	324	4 383

Näringslivsavdelningen och Umeå kommunföretag (UKF) förstärkte Umeå Live 400 år och Jubileumsdagen med planerade medel för samverkan med Visit Umeå samt bidrog med visst stöd i platsmarknadsföring.

Kulturförvaltningens verksamheter bidrog med ekonomisk insats ur ordinarie budget i programläggning, jubileumsdag, nyårsfirande samt personalresurs. Särskilda satsningar till föreningslivet som tillfälligt utvecklingsstöd/tillfälliga kulturarrangemang finansierades till viss del ur ordinarie budget. Kommunikationsinsatser och byråttjänster delfinansierades från stadsledningskontorets budget för kommunikation samt platsmarknadsföring från näringslivsavdelningen. Lön för en kommunikatör på halvtid finansierades internt i kommunen via samhällsbyggnadsförvaltningen ur befintliga budgetmedel avsatta för kommunikation.

Medfinansiering från andra förvaltningar 2021/2022: (Tkr)

	Kultur	Näringsliv	SLK	UKF	Samhällsb.	Övr. förv.
Kommunikation		350	350			
Foto, film, skylt	458	670	295			
Jubileumsdag	450		80			
Umeå Live 400 år		500				
Övr. arrangemang	260	170		400		
Stöd och bidrag	768					
Personal	705		300		650	300
Övrigt	30		30			
Summa	2 761	1 690	1 055	400	650	300

Total medfinansiering med 6 746 Mkr som förstärkt projektet ur ordinarie driftbudget.

Projektets totala omsättning blir då cirka 10 746 Mkr.

Samverkan central i 400-årsfirandets kommunikation

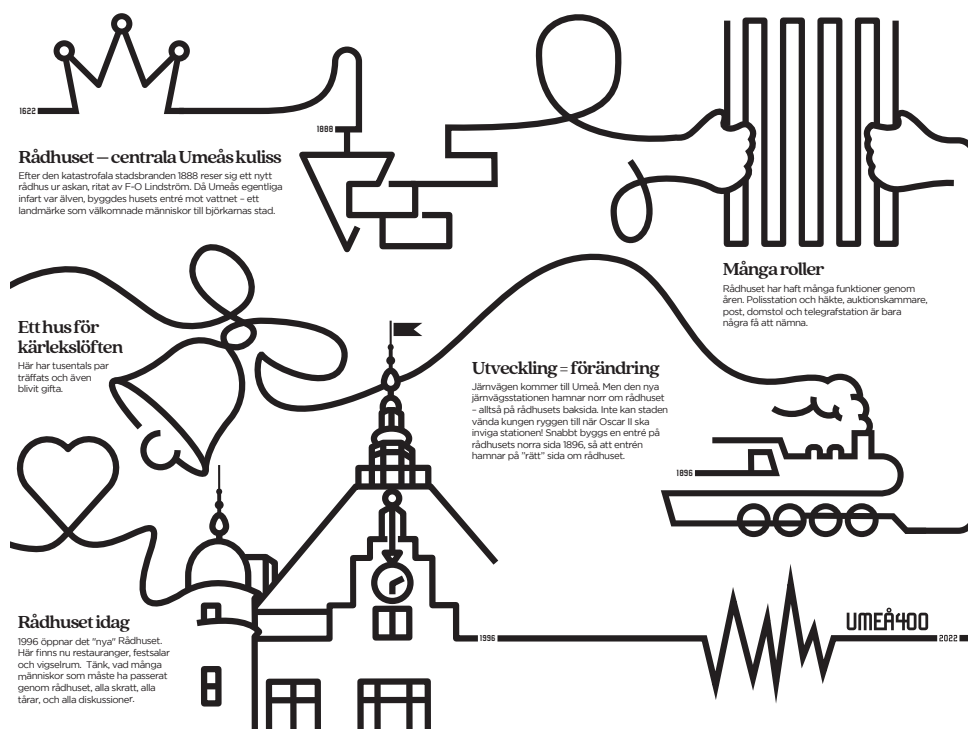
Hur nådde Umeå400-projektet ut med budskapen inför och under jubileumsåret? Hur såg förutsättningarna ut när det kommer till resurser för de förväntade insatser som skulle göras för att nå ut till den prioriterade målgruppen Umeås invånare? Hur blev utfallet? Här får du veta mer om hur Umeås 400-årsfirande marknadsfördes och kommunicerades. En kommunikation där samverkan med många andra aktörer i Umeå varit central.

Kommunikationens syfte

Syftet med kommunikationen var att berätta om händelser kopplade till jubileumsåret, men också beskriva vad Umeå är, vart Umeå vill, samt resan hit under 400 år (minst). Den löpande kommunikationen skulle vara knuten till de arrangemang och upplevelser som olika verksamheter i Umeå skapar för invånarna, den skulle stärka Umeå som ledande kulturstad och främja besöksnäringen.

Kommunikationsmålen

- Invånarna ska känna till historiska händelser som har varit viktiga för Umeås utveckling och position. Kommunikationen ska skapa intresse för saker som tidigare generationer har genomdrivit och som har utvecklat staden i en positiv riktning,
- Invånarna ska känna sig inbjudna att delta i stadens framtida utveckling,
- Företag och organisationer ska känna sig inbjudna och engagerade i planering och genomförande av aktiviteter kopplade till Umeå400,
- Kunskap om aktiviteter, event, platser, som på olika sätt kopplat till Umeå400 ska vara välkända hos invånare, företag, organisationer, med flera,
- Kommunikationen ska locka till deltagande i aktiviteter,
- Kommunikationen ska sänka tröskeln för engagemang och gemenskap,
- Kommunikationen för 400-årsfirandet ska bidra till möjligheter för företag och organisationer att förstärka sina budskap i regionen, nationellt och internationellt och därmed stimulera utveckling och hållbar tillväxt,
- Invånarna ska känna till att Umeå fyller 400 år,
- Kommunikationen ska locka till ett brett engagemang och diskussioner kring Umeås historia och framtida utveckling,
- Engagera andra aktörer, såsom föreningar, företag, regionen i Umeå, att vilja delta aktivt i firandet.

Budskapet

Umeå vill fira med berättelser, var huvudbudskapet som utvecklat lyfte fram att berättelsen om Umeå är allas berättelse. Genomgående var det här budskapet som omfamnade och välkomnade berättelserna på olika sätt i all kommunikation, i olika kanaler. Det är berättelserna som format staden och det ville vi ta vara på. Ett sätt att göra det var genom framtidshälsningarna som engagerade många.

Redaktionsråd

Med få personella resurser allokerade till kommunikationsarbetet hittade vi ändå ett arbetssätt som fungerade effektivt. Vi formade ett redaktionsråd med kommunikatörer från några avdelningar i Umeå kommun och från Visit Umeå, som arbetade i en gemensam Teams-kanal. En anpassad variant av Kanban-metoden med uppgiftskort och löpande täta planeringsmöten, oftast digitala, gjorde oss både mindre sårbara och såg till att vi inte tappade bort uppgifter som inkom från olika håll inom och utanför projektet. För allt närmare vi kom startskottet 31 december 2021 tätnade mängden uppgifter, varav många var av karaktären "ad hoc" och oförutsedda. Det här arbetssättet får anses lyckosamt utifrån antalet kommunikationsinsatser som gjordes under projektiden, och utfallet.

Kommunikation – främst i egna kanaler

Webb umea400.se

Cirka 30 000 besökare sedan lansering av hemsidan 2021. Den huvudsakliga plattformen för publicerat innehåll och dit innehåll i övriga kanaler har länkats. På www.umea400.se har nyheter publicerats, evenemang i kalendariet "Allt om Västerbotten" har synliggjorts på startsidan, nyhetsbreven har varit tillgängliga att läsa och ladda ner, liksom grafisk profil. Inför och under jubileumsdagen samt Umeå Live 400 år kunde progra-

minnehåll och medverkande presenteras närmare, och direktlänkar till dessa sidor användes i marknadsföringen för att underlätta för besökarna. Under sommarmånaderna besöktes hemsidan av nära 20 000 personer och i genomsnitt stannade besökarna på varje sida 51 sekunder.

Facebook

En aktiv kanal där vi gjorde flera publiceringar i veckan, varav en del sponsrade. Sidan hade 619 följare, men desto större räckvidd. Alla framtidshälsningar presenterades med kort ingress i Facebook. Evenemang kommunicerades, och samarbetspartners inlägg om evenemang med Umeå400-koppling delades. Alla historiska berättelser som publicerades på umea400.se kommunicerades även på Facebook.

Instagram

66 inlägg och 454 följare. Instagram användes främst för evenemang som Ung scen.

Videoplattformen Streamio

4 049 visningar på Streamio där vi kunde publicera och visa främst framtidshälsningar men också andra Umeå 400-relaterade filmer.

Skärmen på Studio400

Från oktober 2021 till oktober 2022 kunde evenemang och aktiviteter med koppling till Umeås 400-årsfirande och i samband med aktiviteter i Studio400 presenteras på skärmen. Väl synlig för alla som passerade Rådhusorget, och även flera kvarter längre bort. En samlad bedömning är att mer än 100 000 personer har nåtts av budskapen på skärmen.

400 år av tjafs – en film och en kampanj för att hylla demokratin

Länge leve högt i tak, demokrati och oliktänkande! Med den ansatsen var kampanjen 400 år av tjafs en kommunikationsinsats utöver det vanliga. En flera veckor lång kampanj under vårvintern 2022 med den breda målgruppen Umeåbor, med landningssida på umea400.se där den var en del i att berätta historien om Umeå. I kampanjen har flera varianter av filmen ingått, huvudfilmen som är 1:19 min lång samt kortare versioner av den långa filmen (40 sekunder samt 15 sekunder).

Med 481 186 visningar på Youtube, för 98 652 unika personer och hela 763 000 visningar av filmerna på Facebook och Instagram, för 109 856 unika personer i Umeå, har kampanjen varit framgångsrik. I sociala medier har den dessutom både haft mycket hög räckvidd och stort engagemang.

I maj 2022 gjordes 293 webbintervjuer med fokus på den längre filmen och två utomhusannonser. Där framkommer att helhetsintrycket av kampanjen är bra och att det är mer positivt bland de yngre jämfört med de som är 45 år och äldre. Kvinnor är något mer neutrala medan män i större utsträckning anger antingen ett positivt eller negativt helhetsintryck. Bland de som ger ett positivt intryck uppskattas att den är originell och rolig, och ger en bra historisk överblick samt en bra bild av Umeå och dess utveckling kopplat till stolthet. Bland de som är negativa anser man att det inte ska läggas skattepengar på reklam, att ordet "tjafs" uppfattas negativt, eller att den separerar män och kvinnor.

Nyckeln till framgångsrik kommunikation

Samverkan med andra aktörer har genomgående varit nyckeln för att skapa en bredare kommunikation och större spridning. En samverkan där vi fått och delat med oss av innehåll, bilder, filmer, grafiska attribut för nedladdning och en guide för att själv utveckla exempelvis den linjeteckning som fanns för nedladdning. I nära samarbete med exempelvis Västerbotten förr & nu, aktörerna i den referensgrupp som projektledaren tillsatte inför jubileumsåret, Umeå universitet, Västerbottens museum, Norrlandsoperan och de kommunala bolagen.

Ett framträdande exempel på kommunikation i det offentliga rummet var den stora fasadvepa projektet tog fram i nära samarbete med byggföretaget Peab som renoverade Rådhusets fasad under hela 2022. En fasadvepa synlig flera kvarter bort som kommunicerade Rådhusets historia i korta texter och grafiska illustrationer som en del av Umeås jubileumsfirande. Den av många uppskattade historiska utställningen i bild och text längs Rådhusplanen är ett annat exempel på hur berättelsen om Umeå blev synligare i det offentliga rummet. Materialet lever även kvar framöver som ett historiskt bildspel i Umeå stadsbibliotek och ute på äldreboenden. Extra understöd gavs kommunikationen av marknadsföring i ett urval så kallade köpta kanaler, som annonsering i VK Media, Resemagasin och affischering i busskurer och ljusskåp.

Resurser och budget för mätning, uppföljning och grundlig utvärdering av kommunikationsarbetet har inte funnits, vilket är en brist. Detta går naturligtvis att göra i ett senare skede, för att mer i detalj granska hur Umeå400-kommunikationen har nått fram. De marknadsföringskampanjer som gjorts i köpta kanaler finns redovisade, och kan då komplettera en framtida mer grundlig utvärdering. Men, mot bakgrund av den helhetsbild vi kan se och som vi presenterar i den här sammanfattande rapporten, kan vi ändå konstatera att samverkan som så ofta i Umeå är en god grund för att lyckas nå ut till en bred målgrupp som Umeås invånare.

Sammantaget kan Umeå400-projektets kommunikativa utfall anses vara gott utifrån den mängd kommunikationsinsatser som genomförts, den stora mängden och bredden i aktivitetsutbudet, välbesökta arrangemang och ett stort intresse för historiska händelser som bidragit till Umeås utveckling. Berättelserna som gör att Umeå är den stad den är idag.

Umeåbornas egna framtids- hälsningar

Umeå400-projektet bestämde tidigt att umeåborna själva skulle ha en viktig roll i firandet. Därför fick umeåbornas egna röster en tydlig plats, i form av ett antal framtidshälsningar. Sammanlagt blev det 60 personliga, reflekterande och hoppfulla hälsningar till framtiden.

Temat för framtidshälsningarna var ”Mitt Umeå”. I övrigt fick talarna själva bestämma innehållet. Alla framtidshälsningarna filmades och publicerades löpande under året på webbplatsen umea400.se. Självklart ska de även sparas så att framtidens umeåbor ska kunna ta del av dem.

Alla som deltagit och gjort en framtidshälsning har antingen varit umeåbor eller haft en tydlig anknytning till Umeå. Några har själva anmält sitt intresse, och några har blivit rekommenderade av någon annan. De medverkande har tillsammans representerat ett tvärsnitt av Umeås befolkning, med gamla och unga, nyinflyttade och inbodda och allt däremellan.

Personligt och hoppfullt

Bland alla minnesvärda hälsningar fick vi ta del av en 100-åringens historiska reflektion om hur Umeå förändrats genom åren. Vi fick höra förskolebarns förväntningar om framtiden, där teman som lek, godis, musik och äventyr ofta återkom. Rutinerade politiker blickade bakåt till sina första kontakter med Umeå, och engagerade kulturaktörer delade med sig av vad som gjorde Umeå till en så kreativ plats. Flera inflyttade berättade också om hur deras tillfälliga besök i Umeå slutade med att de blev bofasta.

”I mitt Umeå finns allt man behöver” säger fotografen Lena Lee sin framtidshälsning. De orden får sammanfatta något som många berört i sina egna hälsningar. Umeå är en stad där många trivs. En plats där många har utrymme och möjlighet att få utvecklas, oavsett förutsättningar eller bakgrund. Det klimatet hoppas vi får finnas kvar i Umeå långt in i framtiden.

Ida Hillebjörk stod för sista framtidshälsningen på nyårsafton.

Ung scen satte strålkastarljuset på Umeås unga artister

Under 12 kvällar riktades uppmärksamheten mot nästa generations talanger. Totalt 24 olika artister och band sattes i ett professionellt sammanhang där de fick uppträda för livepublik på Umeå Folkets Hus scener Studion och Äpplet.

Umeå är en stark kulturstad med ett rikt kulturliv – inte minst när det kommer till musik. Att ge plats åt unga musiker var ett sätt fortsätta stärka Umeå som musikstad. Artisterna fick tillgång till scen, teknik, viss backline, ljudtekniker och hjälp att marknadsföra spelningen. Genom ett samarbete med P4 Västerbotten fick tio akter dessutom möjlighet att uppträda live i radion. De flesta spelade på P4 samma dag som de uppträdde på Ung Scen, vilket gav dem bra möjligheter att göra reklam för kvällens spelning.

Akterna har bestått av ett brett utbud av olika genrer. Ung scen har haft artister och band inom hiphop, soul, blues, indiepop, metal, punk, rock och singersong-writers. Midgårdsskolans elever har uppträtt under fyra olika kvällar med bidrag från musikklasserna samt av dans- och dramaelever.

Kvällarna har varit uppskattade av såväl artister som publik. Publikantalet har spänt mellan 15 personer och 230 personer, där det senare innebär att det varit fullsatt. Publiksnittet låg på ungefär 90 personer per kväll. Inträdet har varit gratis och eventet har varit alkohol- och drogfritt.

Fin bild av Umeå som musikstad

Planering och samordning har skett tillsammans med Tiljan Musikarrangemang i Umeå AB och Demoll Entertainment.

– Det har varit ett fantastiskt roligt uppdrag att få ge så många unga musiker en möjlighet att uppträda live med bra teknik i en fin lokal. Jag är själv musiker och minns hur jag som ung tyckte det var superkul att repa när vi visste att vi hade en spelning som väntade. Sedan har det varit en sådan bredd – från singersong-writers via hip-hop till death metal – vilket ger en fin bild av Umeå som musikstad och vad som faktiskt växer och gror här, säger Anna Axelson Tiljan AB, projektledare för Ung scen.

– Banden och artisterna som uppträtt har generellt varit väldigt tacksamma över att ha fått uppträda i ett så professionellt sammanhang. Jag tror helt klart att Ung Scen skapat mersmak hos många av dessa unga musiker, och gett dem ett fint minne för livet, säger Emilie Conradzon, programvärd för Ung scen.

**Tack alla
medskapare!**

UMEÅ400

1622

2022

